

FM2026/10

19. maj 2026

Ane Hansen

Politisk-Økonomisk Beretning for 2026

(Naalakkersuisoq for Finanser)

Ordførerindlæg:

Indledningsvis ønsker vi at takke Naalakkersuisoq for Finanser for en indholdsrig Politisk-Økonomisk beretning. Vi ønsker at særligt sige noget om følgende i dette års politisk-økonomisk beretning.

Globalisering.

Der er grund til at stormagterne har øget deres interesse for vores land i de senere år. Grønland som er geografisk, er et stort land med få indbyggere har store råstofressourcer som har været en slags uberørt gave fra vores forfædre til deres efterkommere. Som følge af udviklingen er der stigende behov for sjældne jordarter i verden, stormagterne som har stor handel med mineralerne, er ved at tømme deres beholdninger. Derfor er interessen for Grønland på mineområdet stigende. De lovgivningsmæssige stramninger præciseringer, som de skiftende naalakkersuisut har udført på råstofområdet for at sikre renere miljø har været fornuftige. For hvis råstofområdet skal være et af de bærende elementer for vores økonomi, skal samfundets værdier også være tydelige. Inuit Ataqatigiit lægger vægt på at have et rent miljø i forbindelse med udnyttelsen af vores ressourcer.

Det er som om, at samfundet styrker og stabilitet bliver udsat på en prøve i år. Og det vigtigste som vi har fundet ud af er, at vores lands, Grønlands, position i den internationale udvikling er stigende.

I forbindelse med Ruslands angreb på Ukraine har Ruslands oliefelter været udsat for angreb. Den omfattende ufred i Mellemøsten risikerer at sprede sig til resten af verden, og det vil ikke blot have konsekvenser på lang sigt, men også vil have indvirkning ved højere priser for fødevarer samt andre varer, som vi allerede har mærket konsekvenser af. De politiske positive handlinger, som eksempelvis har givet positive følger for vores ældre og lavindkomstgrupper via justeringer af love og bevillinger, har afbødet konsekvenserne af de følger som er skabt af uroen i verden, hvilket er positivt.

Mens alle disse ting skete, fik et land som har mødt stor tillid blandt allierede gennem mange år og som har været i front i mange år en ny leder, som gennem sine handlinger i verden og internt hos sine allierede medført negative konsekvenser. Netop denne mand har set vores land som en handelsvare og udtrykt et ønske om at

INUIT ATAQATIGIIT INATSIARTUNI

købe den og samtidig har han talt meget negativt samt udtalt trusler om at ville overtage vores land med militær magt. En sådan krænkelse vil aldrig nogensinde blive accepteret, og heldigvis har et overvældende antal lande ikke villet acceptere en sådan handling, og det har givet os tryghed.

Internationalt er det ønskeligt at den øgede interesse for vores land vil medføre at bane vej for positive økonomiske hensigter til gavn for vores land.

Den store internationale interesse for vores land, Grønland, giver en forpligtelse til at imødekomme interessen gennem tilpasning af medarbejder ressourcerne på udenrigsområdet. Inuit Ataqatigiit er ængstelige over, at vi kun har få embedsmænd i vores udenrigs, sikkerheds- og handelsområdet, hvorfor Inatsisartut må pålægge Naalakkersuisut om at øge antallet af personale på udenrigs, sikkerheds- og handelsområdet mærkbart. Vi forventer jo, at vores lands samarbejde med andre lande fremadrettet ikke vil blive mindre.

Som følge af den globale situation og inflation, vurderer Økonomisk Råd at dette års økonomiske vækst vil blive lavere i forhold til de forgangne år. Man må forvente at priser på fossile brændstoffer, byggematerialer og fødevarer vil stige, hvis ikke konflikter ude i verden bringes til ophør. Derfor er det yderst påtrængende at vi tænker ud af boksen med hensyn til nye tiltag som kan øge vores økonomiske vækst. Lad os udvikle vores egen selvforsyning med vores egne ressourcer.

Fiskeri.

Fiskeriet er stadigvæk det vigtigste i vores økonomi og den vil fortsat være den vigtigste i de kommende år. Derfor finder Inuit Ataqatigiit som særdeles vigtigt, at vi styrer vores ressourcer ud fra bæredygtighedsprincippet, også for at sikre, at vores efterkommere vil have disse ressourcer til rådighed.

I de seneste år har fiskeriet givet vores landskasse gode og stadig større indtægter, og vores indtægter fra fiskeriet i 2025 er større end nogensinde før. Disse i form af indtægter fra fiskeriafgifter, skatter, selskabsskatter og indtægter fra arbejderne til lands og til søs som har gavnet landskassen og vores kommuner end nogensinde før.

Da jeg så tilbage til fiskeriets historie, er der sket meget end før end dengang fiskeriet var en udgift for landskassen. Siden vi ændrede fiskeriet under postyr, er de positive konsekvenserne nu blevet tydelig. Ejerskab af kvoter er blevet spredt til flere, som har resulteret i, at de grønlandske arbejdere gennem deres pensionskasse har er blevet medejere af et stort fiskeriselskab gennem overtagelse af udenlandske rigmænds andele, og uanset man kan være uenige idet, er det et resultat som jeg er stolt af.

Det vi skal have opmærksomhed omkring er, at vi ikke løbende øger kvoter til kvoteejere mere end hvad bestanden kan bære, for fiskeriet er ligesom de andre erhverv, hvor for mange beskæftigede vil gå udover lønsomheden i virksomheden, hvorved dette igen skader landskassens soliditet. Dette kan medføre at den store

INUIT ATAQATIGIIT

INATSISARTUNI

beskæftigelse på land mindskes kraftigt, nøjagtigt som den eventuelle lukning af fabrikken i Aasiaat viste. Derfor er det vigtigt at vi i forbindelse med ændringer af vigtige love nøje opvejer fordele og ulemper mod hinanden.

Da man sidst ændrede fiskeriloven, drøftede man blandt andet, at det samfundsejede Royal Greenland skulle have en særstatus med hensyn til spredning af kvoteandele, på grund af deres samfundsnyttige indsats ved drift af fiskeanlæg i bygderne. Jeg mener at man gennem demokratiet skal sikre, at offentligheden mere transparent kan følge med i drift af disse virksomheder, idet virksomheden ejes af samfundet, hvorfor man må kunne kræve, at virksomhedens styreform også nemmere og tydeligere kan følges af ejerne, ligesom vi også kan følge mere med i om hvordan økonomien styres i samfundsejede virksomheder og hvordan det gavner grønlandske samfund.

Det er jo uacceptabelt at de bruger uforholdsmæssigt mange penge i udlandet som på ingen måde gavner vores land og disse forhold finder vi ud af alt for sent, som da Royal Greenland for eksempel tabte 700 millioner kroner i 2024 og 2025 ved drift i udlandet. Dette bør ikke kunne ske i et demokratisk virke, for de 700 millioner kroner som man tabte i udlandet kunne bruges til at forbedre uddannelser med de positive følger det medfører. Lignende ønskes også for andre samfundsejede virksomheder.

Turisme.

I takt med den øgede interesse fra omverdenen er interessen for besøg øget. Inuit Ataqatigiit lægger vægt på, at turismen skal drives på et bæredygtigt grundlag og ikke skal skade befolkningens brug af naturen. Ligeledes skal turismen drives så den først og fremmest gavner den grønlandske befolkning økonomisk. Ikke mindst skal der ske en udvikling om brug af landets ressourcer og fødevarer i forbindelse med turismen, idet man på den måde også gavner landets fangere og fiskere. For hos Inuit Ataqatigiit er vi glade for at de lovgivningsmæssige rammer for turismen giver forrang til landets egne turistvirksomheder og man stadigvæk udvikler rammerne. Oprettelsen af fredede områder er vejen til at styre turismen på en bæredygtig måde, hvor man giver landets befolkning forrang. Derfor støtter Inuit Ataqatigiit blandt andet at man udvikler fredede landområder som turismemuligheder med respekt for naturen.

Tiden er inde til at forny folkeskolens grundlag.

Nu er der gået 20 år siden Atuarfitsialak blev indført og tiden er moden til at tilpasse værdigrundlaget til den udvikling der sker sket siden indførelsen. I de senere år er antallet af elever der går ud af folkeskolen og som ikke kommer videre i erhvervsuddannelserne på grund af ringe resultater stigende. I dag er mere end 3000 unge ikke kommet videre som følge af for lave karakterer i folkeskolen, og vi skal i gang med at give dem bedre muligheder gennem konkrete initiativer.

Der skal banes vej for bedre udnyttelse af pladserne i GUXO.

I de senere år har man udviklet GUX-uddannelserne som en adgang til videregående uddannelser, både for generelle rammerne og på det bygningsmæssige rammer. Dette er positivt og vi skal være mere opmærksomme for at udnytte deres kapaciteter. Seneste rapporter viser, at pladserne på de gymnasiale uddannelser ikke

INUIT ATAQATIGIIT INATSISARTUNI

benyttes fuldt ud. Inuit Ataqatigiit ønsker at opfordre til, at man arbejder for at få udnyttet hele kapaciteten.

Ilisimatusarfik.

Inuit Ataqatigiit er glade for at landets Ilisimatusarfik benyttes i stort omfang i de senere år, og vi ønsker at opfordre til, at man tager initiativ til at gøre noget ved og forbedrer de bygningsmæssige problemer der er opstået som følge af dette. Vi skal også komme med en nytænkning til de vedvarende problemer med personale indenfor sundhedsvæsenet, og for at sikre, at vores Ilisimatusarfik i større grad laver forskning omkring sundhed i Arktiske lande, idet vi anser dette som en vej ud af vores vedvarende mangel på læger og sygeplejersker.

Ligeledes skal man forske mere i vores vigtigste erhverv, nemlig fiskeriet. I andre lande som driver forskning på fiskeriområdet er udnyttelsen af ressourcerne større end her, hvilket vi også skal kunne opnå her i landet.

Vi mangler varme hænder.

I de senere år har vi haft personalemæssige problemer i de offentlige omsorgsinstitutioner. Vi mangler personale i daginstitutioner i hele landet, og det samme gælder i alderdomshjem og i omsorgsarbejdet af personer med handicap. Dette viser at vi i stor grad skal udvikle uddannelserne for omsorgspersonale. Derfor ønsker Inuit Ataqatigiit at opfordre til, at man løfter uddannelsesområdet for omsorgspersonale betragteligt, således at man i større grad kan udvikle området.

Vi skal gøre vores land mere attraktivt at vende hjem til.

Afslutningsvis ønsker Inuit Ataqatigiit at udtrykke at vi må gøre en indsats for at vores befolkningstal i de seneste år er holdt op med at vokse. Vi skal gennem initiativer gøre det lettere og mere attraktivt at få børn, ligeledes skal vi gøre det mere attraktivt for de personer der opholder uden for vores land for at uddanne sig at vende hjem. I disse tider flytter mange kalaallit til Danmark, og denne udvikling skal vendes gennem en indsats mod forskelsbehandling, og ved at forbedre de nødvendige rammer der skal til for at kunne arbejde i vores land.

Vi takker for Naalakkersuisuts årlige politisk-økonomisk beretning og håber på en positiv debat her i salen.